

ผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะรายวิชานาฏศิลป์
พื้นเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองดอแก้ว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ*

RESULTS OF USING FLIPPED CLASSROOM LEARNING MANAGEMENT WITH SKILL
PACKAGES OF NATIVE DANCE SUBJECT OF GRADE 10 STUDENTS IN
MUANGDOKBUA NETWORK UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE UBON RATCHATHANI AMNAT CHAROEN

น้ำฝน ชมภูพูน¹, เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม² และ รุจิรา ศรียงค์³
Namfon Chompupuen¹, Charoenwit Sompongdam² and Rujira Sriyan³
¹⁻³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี
¹⁻³Faculty of Education, Ratchathani University, Thailand
Corresponding Author's Email: 2889namfon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะนาฏศิลป์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนาฏศิลป์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาทักษะนาฏศิลป์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 ที่เรียนรายวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง โรงเรียนปทุมพิทยาคม จำนวน 28 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ 3) ชุดฝึกทักษะนาฏศิลป์และภาษาทำ จำนวน 12 ชุด และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับ

* Received 23 April 2025; Revised 22 May 2025; Accepted 26 May 2025

ด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ 80.25/82.75 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ทักษะนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะ, การเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน, การเรียนรู้ชุดฝึกทักษะ, นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์

Abstract

This research aimed to 1) study the effectiveness of the learning management plan to develop dance terminology and language skills in creating dance moves compose the performance in creating dance postures of grade 10 students according to the 80/80 criteria, 2) compare the learning achievement of dance terminology and language skill in creating dance moves by using the flipped classroom learning management combined with skill packaged of grade 10 students before and after learning, 3) study dance terminology and language skills in creating dance moves compose the performance by using a flipped classroom learning management combined with skill package of grade 10 students, and 4) study the satisfaction towards the learning management of grade 10 students The sample were grade 10 room 4 students who studied the local dance course at Pathum Pittayakhom School, totaling 28 by cluster random sampling. The instruments were 1) 8 learning management plans, 2) a 50-item learning achievement test in the form of 4-choice multiple choice, 3) 12 skill packages, and 4) a 10-item questionnaire on student satisfaction with learning management. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and t-test Dependent sample.

The research results found that: 1) The efficiency of flipped classroom learning management combined skill package for grade 10 students was 80.25/82.75, according to the criteria. 2) grade 10 students' academic achievement after learning was higher than before learning statistically significantly at .01. Level. 3) Dance terminology and language skills in creating dance moves compose the performance of grade 10 students; overall, it was at a high level. 4) Overall, The students' satisfaction with the learning management was at a high level.

Keywords: Development skill, Flipped classroom learning, Skill package learning, Dance terminology and language skills

บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบันกำลังก้าวเข้าสู่ยุค “ประเทศไทย 4.0” ตามนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม เป็นการใช้วิทยาการในด้านความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา ในปัจจุบันจากการศึกษารายละเอียดของนักเรียนจบการศึกษาออกมาแล้ว พบว่าไม่มีทักษะในการทำงานหรือความรู้พื้นฐานที่สามารถนำมาใช้กับการทำงานได้จริงส่งผลให้เป็นแรงงานที่ขาดทักษะและประสบการณ์ในการทำงานจึงกลายเป็นผลพวงสะสมที่ทำให้เราได้แรงงานที่ไม่มีคุณภาพ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในอีก 30 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นถึงหนึ่งในสามของประชากรทั้งหมดมีผลให้แรงงานของไทยลดลง การจัดการศึกษาจึงต้องมีการปฏิรูประบบการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนจบออกมาแล้วสามารถทำงานได้การออกแบบการเรียนการสอนจึงต้องเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะที่สำคัญและจำเป็นในการทำงานและสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาบูรณาการเพื่อพัฒนาตนเองในปัจจุบัน วัฒนธรรมและศิลปะเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสุนทรีย์ศาสตร์ที่มีการพัฒนามาพร้อมกับชีวิตของมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิดได้อย่างชัดเจนเพราะชีวิตมนุษย์ในแต่ละวันนั้นต้องเผชิญด้วยศาสตร์และศิลป์ต่างๆมากมายที่อยู่รอบตัวเราที่สามารถช่วยพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ศาสตร์ทางด้านศิลปะเป็นการแสดงออกถึงความเป็นวัฒนธรรมและความเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่มีการสืบทอดและมีการพัฒนาขึ้นมาในรูปแบบต่างๆอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2560) จึงมีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีแบบแผนวิจิตรงดงามที่มีเอกลักษณ์เฉพาะและเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมการอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ในรูปแบบของการแสดงการสร้างสรรค์

นอกจากนี้การสอนโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติตามครูผู้สอนอย่างเคร่งครัด ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถค้นพบความสามารถและศักยภาพของตนเอง โดยความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองของมนุษย์การคิดค้น สิ่งแปลกใหม่ที่มีความเป็นไปได้และมีคุณค่าโดยมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้มองเห็นคุณค่าของความคิดสร้างสรรค์และกล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ไว้อย่างหลากหลายแง่มุมโดยสรุปออกมาได้ว่าการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือความแปลกใหม่จากเดิม การคิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นต้นแบบหรือต้นฉบับไม่ซ้ำใครรวมทั้งนำสิ่งที่มีอยู่เดิมมาสร้างเป็นสิ่งของใหม่ที่ใช้ได้เกิดประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมและความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะที่ซับซ้อนของมนุษย์เป็นความสามารถทางสมองที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบทำร่ำทางนาฏศิลป์โดยใช้นาฏยศัพท์ภาษาท่าในการออกแบบทำร่ำจึงเป็นสิ่งพื้นฐานที่จำเป็นจะต้องเรียนรู้และฝึกฝนเป็นลำดับแรก

การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เป็นแนวคิดของ Bergman and Sams (2012) เป็นการเรียนแบบกลับด้าน โดยเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเดิมที่ผู้สอนบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนแล้วให้ผู้เรียนกลับไปทำการบ้านส่งผู้สอน เปลี่ยนเป็นผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองผ่านระบบเทคโนโลยีวิดีโอหรือบทเรียนออนไลน์ที่ผู้สอนจัดทำให้ก่อนเข้าชั้นเรียนและมาทำกิจกรรมในห้องเรียน โดยผู้สอนมีหน้าที่คอยแนะนำหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับเนื้อหาก่อนที่จะมีการเรียนในชั้นเรียน วิธีการที่คล้ายกันที่เรียกว่า Inverted classroom เพื่อให้นักเรียนได้เรียนกับสื่อการเรียนต่างๆ เช่น การเรียนนอกห้อง การอ่านหนังสือ วิดีโอและ PowerPoint ที่มีเสียงก่อนการเข้าชั้นเรียน เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนได้เตรียมความพร้อมโดยการดูสื่อต่างๆเมื่อเข้าห้องเรียนกิจกรรมในเวลาเรียน นักเรียนจะอภิปรายกลุ่มเป็นกลุ่มย่อยๆเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ทั้งนักเรียนและครูผู้สอนที่จะตอบสนองต่อวิธีการนี้อย่างดีและสังเกตว่านักเรียน มีแรงจูงใจมากขึ้นกว่าการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับสุรศักดิ์ ปาเฮ (2556) ให้ความเห็นว่า “ห้องเรียนกลับด้าน” จึงกลายเป็นนวัตกรรมและมุมมองหนึ่งของตัวอย่างจากประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นในวงการศึกษาเป็นวิธีการใช้ห้องเรียนให้เกิดคุณค่าแก่เด็กโดยใช้ฝึกประยุกต์ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบ “รู้จริง (Mastery Learning)” และเป็นวิธีจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับและคุณค่าแห่งวิชาชีพครูที่ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งให้เกิดขึ้นผ่านสื่อเทคโนโลยี

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาทักษะนาฏศิลป์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองดอกบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในทักษะและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ท่ารำและฝึกสอนให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อรายวิชานาฏศิลป์ รวมทั้งเกิดความภาคภูมิใจในกิจกรรมนาฏศิลป์ที่นักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมจากการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถนำความรู้ไปเชื่อมโยงให้เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และยังสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์กระบวนการท่ารำที่ถูกต้องตามแบบแผนของนาฏศิลป์ไทย สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขซึ่งเป็นการส่งเสริมและพัฒนาด้านจิตพิสัยไปพร้อมๆ กับการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในสาระนาฏศิลป์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะนาฏศิลป์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์

80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาทักษะนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองดอกบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองดอกบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองดอกบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 13 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองดอกบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนปทุมพิทยาคม ที่เรียนรายวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง จำนวน 28 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อพัฒนาทักษะนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80.25/82.75

2. ชุดฝึกทักษะนาฏยศัพท์ภาษาท่า รายวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง โดยรวมมีทักษะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 7.66$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะ มี 7 ทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีทักษะอยู่ในระดับสูงที่ได้ได้แก่ ทักษะถัดเท้า รองลงมาได้แก่ ทักษะเหลื่อมเท้า และมีทักษะอยู่ในระดับมาก 5 ทักษะ โดยทักษะที่ที่อยู่ในระดับต่ำสุดได้แก่ ทักษะจีบล้อแก้ว

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนาฏยศัพท์และภาษาท่า นาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ชุดฝึกทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ พบว่าระดับความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.57)

3. เก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการศึกษา โดยใช้แบบแผน One - Group Pretest - Posttest Design

2. ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(Pre-test) โดยใช้ชุดฝึกทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่า รายวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นแบบปรนัย จำนวน 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4

3. ทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่า รายวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ดำเนินการวัดผลระหว่างเรียน โดยประเมินจากการทำซุกฝึกทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่า รวมคะแนนในชุดฝึกทักษะ จำนวน 12 ชุด รวม 180 คะแนน

4. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน(Pot-Test) ในชั่วโมงที่ 12 เมื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้อบ โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับก่อนเรียน

5. นำคะแนนจากแบบประเมินทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่าและคะแนนผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน นำมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐาน

6. ประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่า รายวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้สูตรหาค่า $E1/E2$

2. วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า (t-test dependent Samples)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะรายวิชานาฏศิลป์พื้นเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองดอกบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตาม เกณฑ์ 80/80 โดยการหาค่า $E1/E2$ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับชุดฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามประสิทธิภาพ 80/80

คะแนน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E_1)	80	63.92	0.45	79.91
คะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัด	30	24.61	1.81	82.75
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ทางการเรียน (E_2)				
ประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้ ($E_1 E_2$) เท่ากับ 79.91/82.75				

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80.25/82.75

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t - test Dependent Sammples) ดังตารางที่ 2

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	28	30	7.80	2.50	17.71**	.000
หลังเรียน	28	30	24.25	2.24		
**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01						

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้

ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ชุดฝึกทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่า นาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตาราง ที่ 3

ข้อ	ทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่า	คะแนนเต็ม (10)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	จีบหางาย	7	7.89	0.42	มาก
2	จีบคว่ำ	7	7.78	0.50	มาก
3	จีบล่อแก้ว	7	7.75	0.52	มาก
4	ก้าวหน้า	7	7.82	0.67	มาก
5	ก้าวข้าง	8	8.07	0.58	มากที่สุด
6	กระหุ่งเท้า	8	8.00	0.72	มากที่สุด
7	เหลื่อมเท้า	8	8.28	0.58	มากที่สุด
8	วางส้น	8	8.00	0.72	มากที่สุด
9	สะดุดเท้า	8	8.07	0.58	มากที่สุด
10	จรดเท้า	8	8.10	0.60	มากที่สุด
11	ถัดเท้า	9	8.82	0.48	มากที่สุด
12	ลีลาอ่อนช้อย	7	7.79	0.69	มาก
	รวม	7	7.66	0.59	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่า นาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมมีทักษะอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =7.66, S.D.= 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะ มี 7 ทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีทักษะอยู่ในระดับสูงที่ได้ได้แก่ ทักษะถัดเท้า รองลงมาได้แก่ ทักษะเหลื่อมเท้า และมีทักษะอยู่ในระดับมาก 5 ทักษะ โดยทักษะที่อยู่ในระดับต่ำสุดได้แก่ ทักษะจีบล่อแก้ว

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 4

ข้อ	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	การเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ แบบห้องเรียนกลับด้าน ทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน	4.64	0.49	มากที่สุด
2	ข้าพเจ้ามีความพอใจที่จะวางแผนในการฝึกท่ารำ ร่วมกับเพื่อนด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	4.76	0.43	มากที่สุด
3	การช่วยเหลือเพื่อนๆ เกี่ยวกับท่ารำทำให้มีความเข้าใจ ที่ดีต่อกัน	4.56	0.58	มากที่สุด
4	กิจกรรมชุดฝึกทักษะทำให้ข้าพเจ้ารู้จักวิธีท่ารำ ได้ดีขึ้น	4.44	0.71	มาก
5	ข้าพเจ้ามีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เมื่อมีชุดฝึกทักษะ	4.52	0.65	มากที่สุด
6	ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ร่วมกับเพื่อนๆ ในภายในห้องเรียน	4.48	0.51	มาก
7	การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในห้องเรียน ทำให้ข้าพเจ้าได้รับทราบข้อบกพร่องภายในห้องเรียน	4.33	0.55	มาก
8	การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนทำให้ข้าพเจ้า กล้าแสดงออก	4.24	0.59	มาก
9	ข้าพเจ้าพอใจที่คุณครูชมเชยและให้กำลังใจ ในการเรียน	4.60	0.57	มากที่สุด
10	ความรู้ที่ได้จากการเรียน เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ แบบห้องเรียนกลับด้าน สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.40	0.64	มาก
	รวม	4.49	0.57	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าระดับความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.49 ,S.D.= 0.57) โดยลำดับที่ 1 ข้าพเจ้ามีความพอใจที่จะวางแผนในการฝึกท่ารำ ร่วมกับเพื่อนด้วยความเต็มใจทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.76 ,S.D.=0.43) อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ลำดับที่ 2 การเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ แบบห้องเรียนกลับด้าน ทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 7.66, และ S.D.=0.59) อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด และลำดับที่ 3 ข้าพเจ้าพอใจที่คุณครูชมเชยและให้กำลังใจ ในการเรียน ค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.60,S.D.=0.57) อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพเท่ากับ 80.25/82.75 ตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย กำหนดไว้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมีส่วนช่วยในการพัฒนากิจกรรมในห้องเรียน โดยผู้สอนมีหน้าที่คอยแนะนำโดย Bergman, J. and Sams, A. (2014) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบ “Flipped Classroom” หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนซึ่งเปลี่ยนจากการเน้นการบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวเป็นการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน และจะบรรยายเนื้อหาในช่องทางอื่น ๆ แทน เช่น วิดีโอ หรือสื่อการสอนอื่น ๆ ซึ่งจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการพัฒนาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยพบว่าหลังเรียนมีคะแนน สูงกว่าก่อนเรียน คะแนนรวมก่อนเรียน เท่ากับ 195 ค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 7.80 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.50 คิดเป็นร้อยละ 39.00 และคะแนนรวมหลังเรียนเท่ากับ 609 ค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 24.25 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.24 คิดเป็นร้อยละ 121.80 คะแนน โดยพบว่าหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ .01 ซึ่ง ยอมรับสมมติฐานในการวิจัยได้กำหนดไว้และการทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Samples เท่ากับ 17.71 โดยพบว่าหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .01 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังคำกล่าวของ (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556) ที่ว่าวิธีการเรียนแบบนี้เป็นการเรียนแบบกลับทางแนวคิดจากแบบเดิมที่ต้องเรียนเนื้อหาที่โรงเรียนและนำกลับไปทำที่บ้าน โดยให้เรียนเนื้อหาที่บ้านด้วยตนเองแล้ว นำงานหรือประสบการณ์ที่ได้รับมาทำการเรียนรู้เพิ่มเติมที่โรงเรียนร่วมกันกับเพื่อนต่อไปโดยครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำชี้แจงในประเด็นคำตอบที่เกิดขึ้น ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้ภายหลังได้พัฒนาและขยายขอบข่ายไปกว้างขวางโดยเฉพาะการปรับใช้กับสื่อ ICT หลากหลายประเภทที่มีศักยภาพค่อนข้างสูงในปัจจุบัน

3. ผลการศึกษาทักษะนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่า โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยพบว่าหลังเรียนมีทักษะนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่า ดีขึ้นกว่าก่อนเรียน คะแนนรวมก่อนเรียน เท่ากับ 195 ค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 7.80 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.50 คิดเป็นร้อยละ 39.00 และคะแนนรวมหลังเรียนเท่ากับ 609 ค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 24.25 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.24 คิดเป็นร้อยละ 121.80 คะแนน โดยพบว่าหลังเรียนมีทักษะนาฏยศัพท์และภาษาทำ

นาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .01 ซึ่ง ยอมรับสมมติฐานในการวิจัยได้กำหนดไว้และการทดสอบค่าที่แบบDependent Sample เท่ากับ 17.71 โดยพบว่าหลังเรียนมีทักษะนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .01 โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของรสสุคนธ์ เพ็ญเนตร (2561) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแนวทางการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่ม ร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแนวทางการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ มีค่าเท่ากับ 0.5138 หรือคิดเป็นร้อยละ 51.38

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะ พบว่าระดับความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะรายวิชานาฏศิลป์พื้นเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองดอกบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบและวิธีการสอนต่าง ๆ ขึ้นตอนของการเรียนรู้้อย่างละเอียด เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสูงสุดไปศึกษากับเนื้อหาหรือหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ หรือศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อศึกษาว่าการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะ จะมีความเหมาะสมกับกลุ่มสาระใดมากที่สุด

2. ควรศึกษาผลการพัฒนาทักษะนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำทางการเรียนนาฏศิลป์พื้นเมืองของนักเรียนกลุ่มที่มีความสนใจกับกลุ่มนักเรียนทั่วไป และทดลองนำวิธีการนี้กับวิชาที่มานเนื้อหาที่ยากและ นักเรียนขาดความสนใจ

3. ทำการศึกษาผลการพัฒนาทักษะนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ในการประดิษฐ์ท่ารำ ทางการเรียนนาฏศิลป์พื้นเมืองในรูปแบบอื่นที่ นอกเหนือจากการใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับชุดฝึกทักษะ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ สุทธิ. (2566). การพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลธิชา วิมลจันทร์. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง อัตราส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 . ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกลนคร.
- ประทีป สุวรรณโร. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในงานทัศนศิลป์สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา ชั้นปีที่ 1.วิจัยในชั้นเรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ฐานิตา ลิ้มวงศ์ และยุพากรณ์ แสงฤทธิ์. (2562). ห้องเรียนกลับด้าน: การเรียนรู้แนวใหม่ สำหรับศตวรรษที่ 21. วารสาร Mahidol R2R e-Journal, 6(2), 9-17.
- ยศวดี พงษ์สวัสดิ์และสังจรรยา พรทวีกุล. (2566). การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 12(1), 19-26.
- รสสุคนธ์ เพ็ญเนตร. (2561). การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค TAI ร่วมกับแนวคิดการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ในวิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิสุดา เต้าทอง. (2565). การพัฒนาชุดฝึกทักษะนาฏยศัพท์ วิชาศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 .ใน สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชธานี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2560. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ศุภาชิตา ลุงหม่อง. (2563). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชานาฏศิลป์ เรื่องระบำฤๅษดาภินิหารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเปียงหลวง จังหวัดเชียงใหม่. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริเสนห์ หอมนาน. (2564). การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่. วิจัยในชั้นเรียน ครูโรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ ชะอำวิทยาคาร กองการศึกษา เทศบาลเมืองชะอำ.ในวิจัยในชั้นเรียน.โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ ชะอำวิทยาคาร.

- ศศิณา นิยมสุข. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ เรื่องรำวงมาตรฐาน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับ แอปพลิเคชัน TikTok สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ในวิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2560) การเรียนรู้เพื่อทักษะแห่งอนาคต. เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2567 จาก <https://bpcd.vec.go.th/Portals>.
- สุนิศา ศรีนุญเพ็ง. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ในวิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). ห้องเรียนกลับทาง: ห้องเรียนมิติใหม่ในศตวรรษที่ 21, เรียกใช้เมื่อ 9 พฤษภาคม 2562. จาก <http://phd.mbuisc.ac.th/academic>.
- ห้องสมุดไอเดีย. (2560). พื้นที่รวบรวมไอเดีย กิจกรรม สื่อ เทคนิคการสอน. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2568 จาก <https://insku.com/idea-library>.
- Bergmann, J., & Sams, A. (2012). Flip your classroom: Reach every student in every class every day. Eugene, OR: International Society for Technology in Education.
- Bergman, J. and Sams, A. (2014). Flipped Learning : Gateway to Student Engagement. Washington: International Society for Technology in Education.
- Blogger.com (2560). สีเส้าหลักของ The Flipped Classroom [บทความบล็อกเกอร์. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2568 จาก <https://4theflippedclassroom.blogspot.com>
- Chularee, Amornrit (2021). The Effects of Flipped Classroom with Jeopardy Game-based Learning on Nursing Students' Learning and In-Class Behaviors in a Fundamental Nursing Course, Suranaree University of Technology.
- Marlowe, C. A. (2012). The Effect of The Flipped Classroom on Student Achievement and Stress. (Master Degree in Science Education), Montana State University.
- Oungthong, Pupat and Mangkhalakun (2018). A Development of Flipped Classroom Instruction Model to Enhance Learning Achievement in The Principles of Teaching Profession course. Journal of Humanities and Social Sciences ThonburiUniversity,12(29),82–92.

Panyajirawut Pongladda and Panyajirawut Wanwisa (2023). Study of Effect of Flipped Classroom Approach on Learning Achievement in Contemporary Physics Course. Journal of Education Silpakorn university.